

Gyaszbeszed Jozsef föherczeg nador es kiralyi helytarto felett.
(Trauer-Rede auf den Palatin Erzherzog Joseph, gehalten am
9. Febr. 1847 in der Universitäts-Kirche.) hung

Egyet. ny.
Buda 1847

Signatur: 164112-D
Barcode: +Z137177407
Zitierlink: <http://data.onb.ac.at/ABO/%2BZ137177407>
Umfang: Bild 1 - 22

Nutzungsbedingungen

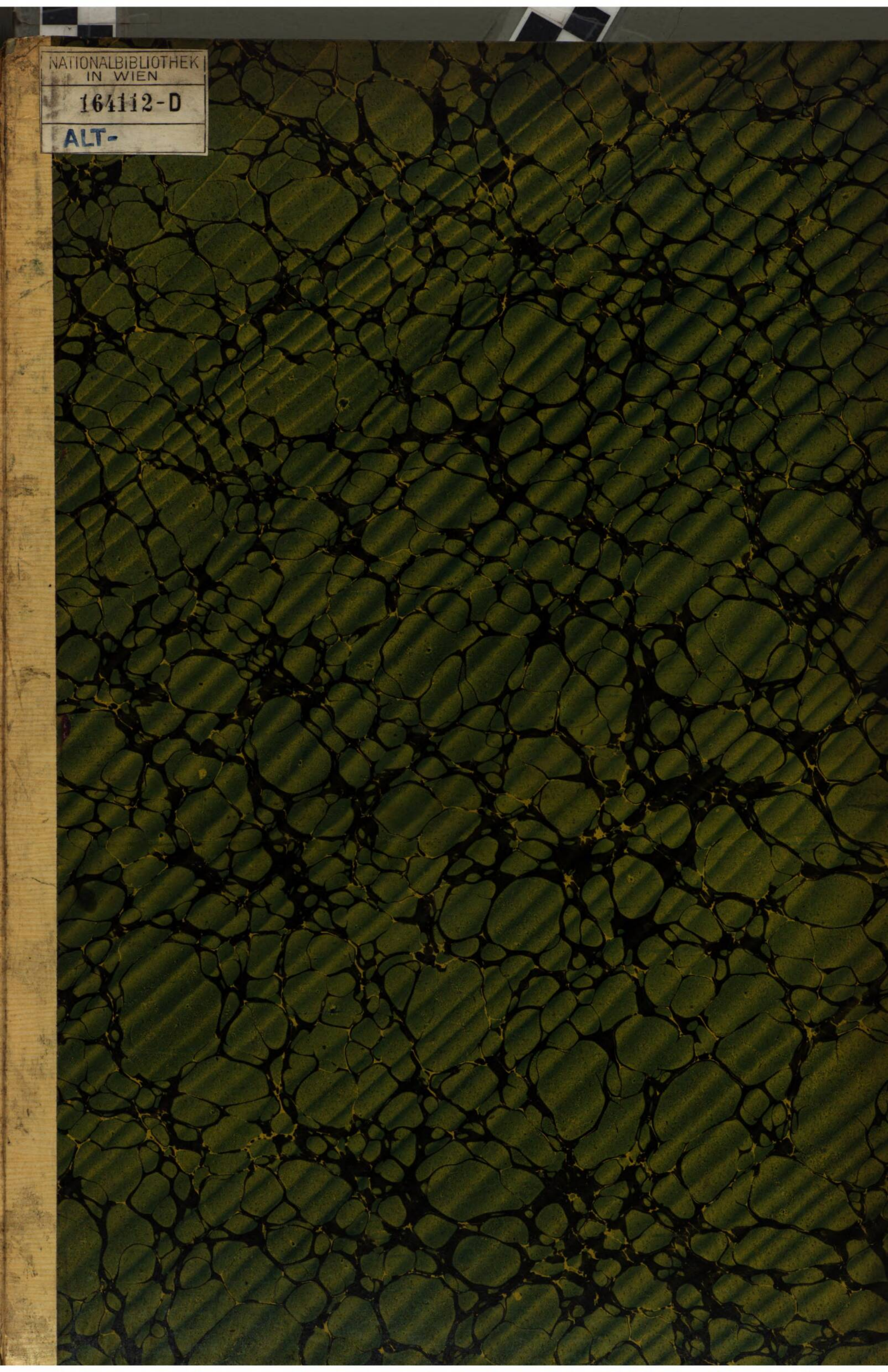
Bitte beachten Sie folgende Nutzungsbedingungen: Die Dateien werden Ihnen nur für persönliche, nichtkommerzielle Zwecke zur Verfügung gestellt. Nehmen Sie keine automatisierten Abfragen vor. Nennen Sie die Österreichische Nationalbibliothek in Provenienzanangaben. Bei der Weiterverwendung sind Sie selbst für die Einhaltung von Rechten Dritter, z.B. Urheberrechten, verantwortlich.

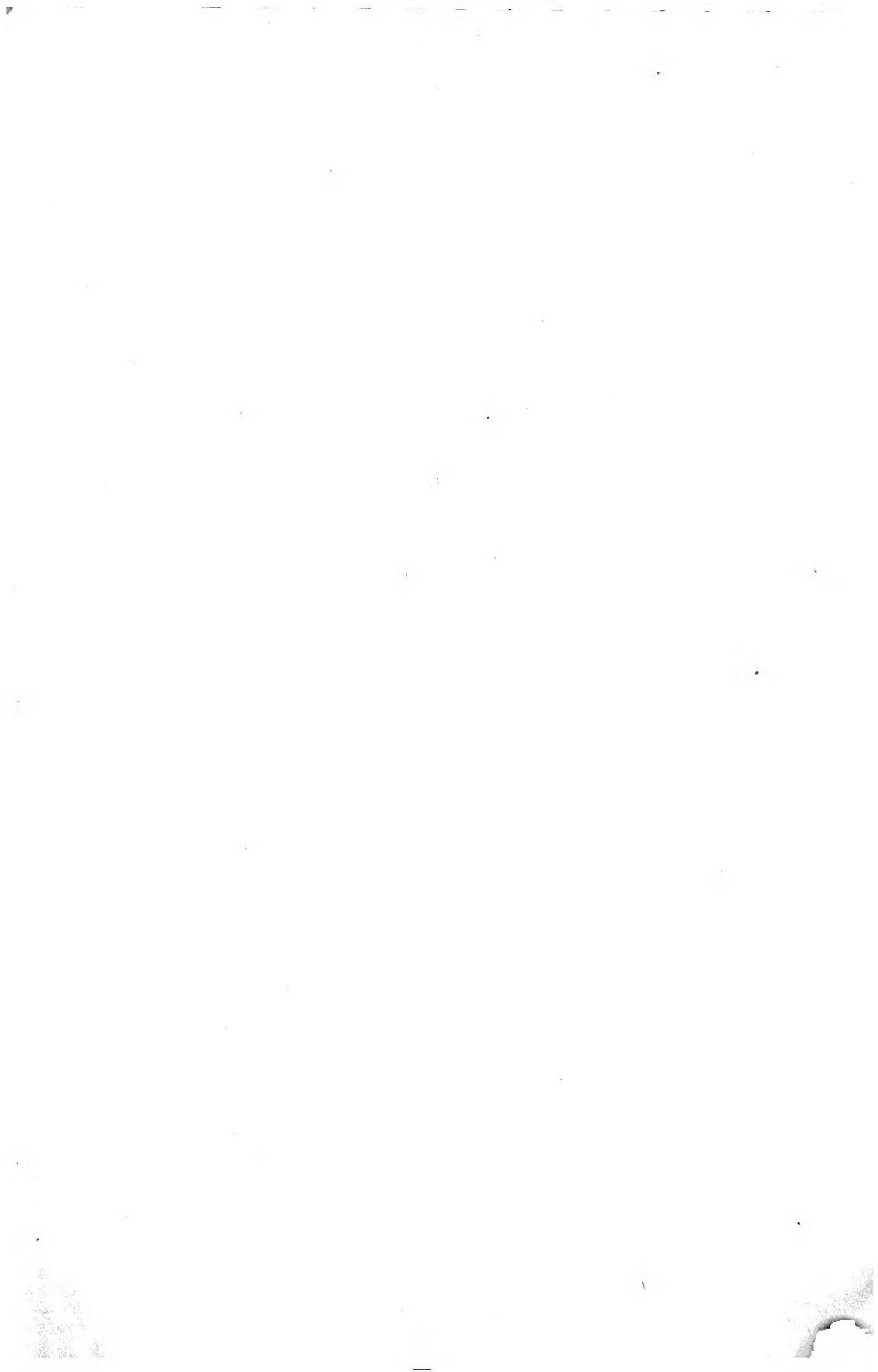
Hinweis: Das Dokument enthält hinterlegte Textdaten, die eine Suche in der Datei ermöglichen. Diese Textdaten wurden mit einem automatisierten OCR-Verfahren ermittelt und weisen Fehler auf.

NATIONALBIBLIOTHEK
IN WIEN

164112-D

ALT-

GYÁSZBESZÉD
JÓZSEF FŐHERCZEG NÁDOR

ÉS
KIRÁLYI HELYTARTÓ
FELETT.

A' MAGYAR KIRÁLYI TUDOMÁNY - EGYETEM'
TEMPLOMÁBAN
FEBRUÁR IX. MDCCCXLVII.

MONDOTTA
SZILASY JÁNOS
A' HITTANI KAR' EZ IDEI DÉKÁNJA.

BUDÁN,
A' MAGYAR KIR. EGYETEM' BETŰIVEL.
1847.

Fölemelé szavát a' király és sirt — ,
sőt siráncozék az egész nép.
Kir. II. k. 3, 32.

Föl akarván nyitni ajkaimat a' nagy elhunyt' dicsőítésére, megzavarodom, és szót alig találok. Elnémulásra kényszerít az előlme tűzött tárgy' fönsége szinte mint annak meg-gondolása, hogy itt minden törekvés, minden munka ha-szontalan. Ugyanis ki előtt ismeretlenek mind azok, miket felőle mondhatok? És ha talán e' mellett is valamit mon-dani akarok; megelőztök gondolatban, és titkon azzal vá-doltok, hogy szavaim meg sem közelíték az érdemeket, mellyekről szólnom kell vala. Tudniillik a' szónoklat mind-annyiszor gyengének 's majdnem tehetlennek mutatkozik; ha rendkívüli tehetségek' és erények' magasztalása tétetik kötelességünkké. Igazat mond a' bölcs, állítván: őket csak öntetteik magasztalják: minden más magasztalás elhalavá-nyul nagy nevök mellett. Józsefnek, a' nagy nádornak di-csőségét egyedül tulajdonai — 's műveinek himzetlen és hű előadása képes fentartani. Ezt teendik a' történetiratok. Én pedig egyszerűn azt állítom: nagy nádorunk' érdemei halhatlanok. Azért szive' sajgó fájdalmára méltán emelé föl szavát a' király, méltán sirt, méltán sohajtá: hogy szintannyira szeretett mint hűn tisztelt bátyját, legghi-vebb barátját 's mindenben osztozó munkatársát ragadá ki karjai közül a' halál. Méltán siráncozék az egész nép, méltán zokogá: az ország' főnagyja, ős királyaink' ivadéka, koronás atyánk' jobb keze, honunk' oszlopa, József a' dicső

nádor nincs többé. Méltán gyászolunk, méltán sohajtozunk tisztelt Akadémiai Tanács és Polgárok! mi is mindnyájan; mert a' nagy ember és bölcс kormányzó, a' tudományok' és művészetek' pártfogója, növeldéink' 's tanintézetink' főgondnoka, nagytapasztalásu, mélybelatásu kalauzunk, főigazgatónk meghalt. Méltán gyász színt öltött magára minden, mi körülöttünk látható. Méltán mindenki buba merült, 's fejét lehajtva elnémult.

De hát e' halál-csendben egyedül én szóljak? Az én erőtlén szavam tolmácsolja elfogult elmétek' borus gondolatait 's keseredett szívetek' fájdalmas érzelmeit? és e' szivrázó egész készüléknek én legyek magyarázója? Igen, így akarák, kik' szavának fejet hajtok, 's kiknek engedelmeskedhetnem dicsőségnek tartom. Azonban korán sem szándékom itt, az élő Isten' szent oltára előtt ellágyult érzékenységgel jajveszékelní, vagy a' dicsőült' fényes tetteinek kérkedő elsorolása által a' figyelmet az örökkévalóktól elvonni. Nem, ezt nem teendém; mert talán soha nem éreztem inkább mint most — azon magas halott' koporsójánál, kinek atyja szinte mint bátyja és öcsce koronas királyaink közt dicsően fénylenek — soha nem éreztem inkább mint most, hogy nincs itt helye az üres magasztalásoknak; itt, hol épen azt látjuk: hogy a' halál semmi választást nem tesz a' tudós és tudatlan, nemes és nemtelen, koronásfő és koldusbot között; nem tekinti az eredet' fényességét, vérség' kapcsolatát, tökéletesség' érdemét: hanem válogatás nélkül földhez ver, és letapod mindent, félbeszakasztja a' nagy ügyekezetekeket, eszét veszti az elkezdett derék dolgoknak, legjobb folyásában elmetszi kötelét a' szerencsének, végét szakasztja a' nagy reménységekeknek. Különben is minek ott szópipere? hol az elme' élessége és tanácsok' mélysége, hol a' sziv' jósága és érzelmek' fönsége, hol az akarat' tökéletessége és tettek' nagyszerűsége hangosan szólanak; olly hangosan, hogy nekem inkább arról kell aggódnom, mit ne mondjak, mint mit mondjak; inkább arról kell gondolkodnom, hol végezzem, mint hol kezdjem a' beszédet. Tehát szólni

fogok dicső elhunytunk' elméjének bölcsesége —, szivének fönsége — és akaratának magas jelleméről; szólni fogok ezekről egyszerűen, 's mint csak lehet, röviden. Nagy nádorunk, már most dicsőült lélek! szived és tested oda fen a' sirboltban hamvad, de szellemed felettünk leng. Vedd kegyesen, mint éltedben szoktad, hálaérzetünk' e' kis-szerü zálogát. Tekintsd inkább hálás szivünk' jó szándokát, mint szavaink' és tetteink' csekély voltát.

Nagy Károly' hamvaihoz közel állottam, a' dicső francia Lajosok' sirjait meglátogattam, nagy Fridrik' korporsójára jobbomat kinyújtottam; és később magamba vonulva enmagamtól kérdeztem: mi tette e' nagyokat nagyokká, mi tette e' halhatlanokat olyanokká? A' válasz mindig ez vala: a' nagy és mivelt lélek, a' nagy és fényes művek. Főherczegünk távol e' csalfa véleményről: mintha a' biborban születés az embert mindenre alkalmassá tenné; mintha a' jeleseredetű az értelmet és bölcseséget teremtetőjétől ingyen venné; mintha a' tanulás és szorgalom csak az alsóbb rend' osztályrésze volna; mintha a' főnemű erényes lehetne munka, okos tapasztalás nélkül: távol e' balítéletektől, ámbár mindig nagy és derült észszel bira, gyengébb korát a' szép Italiában, ifjuságát a' közel Ausztriában, azután egész életét szeretett Pannoniájában tanulva, foglalkodva, mindig hasznosan munkálva tölté. Hasznos és áldásdus életét mindjárt kezdetben nemzeti jólétünk' eszközésére irányozván, bölcsesége a' folyóhoz hasonlita, melly azon mértékben, mint forrásától távozik, nő 's terjeszti jótekonyságát annyira, hogy megjelenése mindenütt örömet szül, mindenfelé bőséget áraszt. Egész gondját, idejét, erejét, mindenét honunk' dicsőítésére és hazánk' boldogítására áldozá. Mindent tett, mit egyedül azon dicsőktől várhatni, kikben a' lélek erős és tevékeny, a' test ép és munkatűrő. Benne ifju korban az érett kor' okossága, 's érett kor-

ban az ifju kor' élénksége vala szemlélhető. 'S minthogy az élet' tavaszán kerülé a' puhaságot és tilos kéjeket, nem vala kénytelen ősz éveiben küzdeni az unalommal és kinos tehetlenséggel. Mint a' magas-reptü sas messze látott, 's mindent egyszerre fölfogott: gyorsan határozott a' nélkül, hogy ítéletében valaha hirtelenkedett; éretten cselekedett a' nélkül, hogy tetteiben valaha lassunak látszott volna.

Fölfogása és képzetei milly elevenek, tudománya és ismeretei milly terjedelmesek, ítélete és különböztetései milly élesek, izlése és sejtései milly magasztosok, gondolkozása és határozatai milly sikerültek, kifejezése és szavai milly szabatosok voltak? Alig van tárgy, melly figyelmét kikerülhette. Természetet a' történettel, földet a' mennyel, alkotót a' teremtménynyel, régít a' legujabbal, remek műveket a' legparányibb eszközökkel teljesen ismerte. Azért ha tanácsban vagy törvényszéken ült, föltalálása termékeny, mondata hatalmas, véleménye határozott vala. Egyike volt azon éles elméknek, mellyek mindent áthatnak, és minél sötétebb a' dolog, annál többet és jobban látnak. Gazdagon, vigan árasztá elméje a' sikerült gondolatokat, mint a' bő forrás a' szép, tiszta folyásokat. Honunk' legjelesbjeivel érintkezvén minden ügyről, minden műről, minden intézetről tökéletes ismeretet szerzett; és azért kedve szerint forgatá a' dolgot, sokszor egy tekintettel többet végezvén, hogy sem más valaki alkalmas szósereggel. Rajta volt a' tudós, hogy tudományát; a' művész, hogy művét; a' gazda, hogy természetményét; a' lángész, hogy eszméjét; a' gondolkozó, hogy találmányát elébe vigye, 's vele megismertesse: és kiki boldognak érzé magát, ha magas tetszését 's jóváhagyó helyeslését megnyerheté. Sőt sokszor történt, hogy a' tudós nyugodtan, a' művész derülten, a' gazda gyarapodva, a' lángész hevülve, minden más elégedve vált el tőle. Így szerzé ő a' bölcs nádor nevezetet: holott ma, mint mondják, több kívántatik egyetlen egy bölcshez, mint régente mind a' héthez; és nagyobb észszel kell akárkinek is forgatni dolgát a' mostani világ' esze után

okult egy emberrel, sem hogy ennekelőtte egész nemzet-
tel. Igen az elme' élessége 's tanács' mélysége más fönséges
tulajdonokkal szövetkezve, tevé dicsőült nádorunkat jeles-
sé, nagygyá, feledhetlen — sőt halhatlanná.

*

Midőn a' teremő az ember' belsejét 's e' között a'
szívet alkotá: ebben első helyre tevé a' részvevő jóságot,
mint az isteni természet' legsajátságosb tulajdonát, 's mint
örökös zálogát annak, hogy olly jétékony kezekből vettük
eredetünket. Így tehát a' jósnak szívének mélyében kell
gyökereznie, a' szívjósnak olly vonzerővel kell birnia,
melly képes másokat részünkre hajtani 's egészen hozzánk
csatolni. A' magas állás nem csak nem ellene ezen, Isten-
től vett legszebb tulajdonnak, sőt inkább az iránya 's vég-
célja, hogy hasonlítván a' közforráshoz mindenfelé árasz-
sza áldomását, terjeszsze jótéteményét. Tudniillik szíveket
csak illy áron vehetni; és azért olly nagyok, kik mások'
sorsában osztozni, másokkal jót tenni nem tudnak vagy
nem akarnak, szívtelenségök' igazságos büntetéseül, a' föl-
di élet' legfőbb kincsétől, vagyis embertársaik' szeretetétől
fosztatnak meg. Főherczegünket legérzékenyebb szívvél
áldá meg az alkotó: mindenkihez sorsához képest kegyes,
jóindulatu volt. Se' föl nem fuvalkodot, hogy nagynak; se'
magát el nem vetette, hogy nyájasnak és leereszkedőnek
lássék: magatartása mindenki iránt illő, természetes vala.
Csak a' vakmerőnek és megátalkodottnak szokott határozot-
tan ellenszegülni. Hasonlítva a' jétékony folyamhoz, melly
az általa öntözött mezőkön öszveszedvén az élelemre szük-
séges jószágot, a' körülötte lévő városokba azt csendesen
elviszi és lerakja; melly senkinek nem árt, sőt inkább min-
denkinek használ; melly sem föl nem dagad, sem ki nem
árad, hacsak gyengéd lejtésében, melly folyását élteti 's
fentartja, erőszakkal nem gátoltatik: hasonlítva főhercze-
günk e' jőtevő folyóhoz teljes volt magyarázhatlan jószívü-

séggel, de e' mellett föl volt fegyverezve szokatlan lelki erővel.

Mint férj keserüségtől elfojtva és a' fájdalomtól elfáulva kétszer állott szerettei' koporsója mellett: és vérzék szive; mert az élethez szóritó legérzékenyebb kötelék elszakadott. Azonban a' fenmaradt fönséges kisdedek lecsókolák arczájáról a' bánatos cseppeket; es kisimiták a' szomorúság' komor ránczait borus homlokán. Mint édes atya is kétszer juta azon kertész' sorsára, ki nyugtalan éjszakáját eltöltvén, reggel a' rémüléstől és fájdalomtól földhez veretik, midőn látja legkedvesebb, legdrágább növényeit a' szélvésztlől kitöretve a' földön heverni. Ő férfiasan, nyugodtan állott az élet' e' csapásai között; de mélyen érzi azokat; szemei szárazak voltak, de szive vérzék; fájdalma csendes, de mély és tartós vala.

Azon gyendégség, mellyel fönséges családja iránt viseltetik, általános volt annyira, hogy a' köz ügyek szinte olly élénken érdeklék nemes szivét, mint a' személyéhez tartozók. Jeles hallgatóim! ötven év' hosszú során, mig országunk' kormányát vezeté, terjedelmes monarchiánk' rendszerint csendes egére sokféle vihar vonult. A' tartós háboru vérünket, pénzünket 's egész mindenünket fogyasztotta. Az éhség hazánk' különben kies vidékeit rémitőleg megtámadta. A' dögvész és mirigyhalál majd barmainkat, majd, a' mi e' földön legdrágább, minéletünket borzasztólag ostromolta. Magok az elemek néhanéha irtózatosan felzudulva, fejünkre, mindenünkre rémületes vészt hoztak. Majd tűz majd víz, majd száraz majd nedves ég, majd egy majd más okozá a' nyomort. Mit gondoltok, fönséges nádorunk illy esetben a' tengeri kormányzót követé? ki a' dühöngő szélvészszel nem mervén szembe szállani a' szokott ösvénytől eltér; és hajóját, sok emberéletet az orkán' kényének sőt dühének átengedvén, szabadon ereszti: a' vitorlákot csak akkor rendezendő, a' kormányrudat csak akkor feszítendő, minden más rendelést csak azután teendő; ha a' veszedelem megszűnik, ha a' szélvész csillapodik.

Nem, a' mi nemes-szívü nádorunk háboruban kardot köt, királya- 's hazájaért utolsó cseppvérét odaadandó; éhségben tápszerekről gondoskodik, a' legszegényebb embert is élelemmel ellátandó; mirigyvészkor óv - és gyógyszereket idéz elő, a' fenyegető veszélyeket hathatósan gátolandó; minden körülményben helyesen, bölcsen rendelkezik, a' hazát óva mindenkit boldogítandó. De talán valaki ezt szónoki előadásnak tartja? Illyen emlékezzék, ha úgy tetszik, az anyyi kedvest elragadott epemirigyre, vagy az iszonyatos-jelenetü vizözönre; 's könnyen meggyőződik, hogy e' vészteljes időkben is a' nemes-szívü nádor volt istápunk, paizsunk, védangyalunk.

Minthogy tovább kitkit önsorsa leginkább érdekel: emlékezzünk vissza ama' páratlan kegyelemre és atyai nyájasságra, mellyel dicső herczegünk mindenkit fogadni szokott. Mintha látnám: mikép tódul és sereglik naponkint, de főleg kitüzött napokon szegény, boldog; ur, szolga; tudós, tudatlan; nemes, nemtelen a' királyi 's főherczegi palotába. Mintha most is szemlélném: minő béketüréssel és szeretettel hallgatja az előadót, panaszlót vagy zokogva siránkozót. Mintha még most is hallanám a' buzdító, enyhítő 's alkalmas gyógyszert hozó atyai szavakat. Sem az erőfogyasztó nyavalya, sem az aggasztó gond, sem a' hanyatló kor nem gátolá őt ezen magában nehéz és terhes, de reá nézve kedves, mert ifju korban megszokott szeretet-teljes foglalkodásban. Mindenkit meghallgat, mindenkinek válaszol; mindenkit buzdít, bátorít, vigasztal 's reménytelve bocsát el.

Minmagunk tisztelt Akadémiai Tanács! milly örömmel, milly bizalommal jelentünk meg évenkint, néha többször is előtte. Ő vala mindenben, mindenkor védőnk, gyámolunk, vigasztalónk. Hozzá mint atyánkhoz folyamodtunk: érdekeink őt is érdeklék; baleseteink, szenvedésink reá is nyomasztólag hatottak. Részt vett minden állapotunkban; 's hatalmas szózata mindenkor biztos reményt, nem ritkán érezhető segélyt nyújtott. Jósága szívünket vigasztalta,

hatalma intézetünket gyarapította, előlátása jövőnket biztosá tette. A' mi legkedvesebb, a' mi legfőbb, a' mi majdnem minden volt előtte, szeretett magzatait, ezeknek vezetését, oktatását nagy részben reánk bizta. Egészségét, életét, és hogy egyszerre mindent kimondjak, mindenét kezeinkbe adta. Még hült tetemeit, 's kitüntetve ama' drága ereklyét, remek szívét is mi készítettük el az örök nyugalomra. Köztünk vagyon teste, itt maradott szive: ezeket szinte, mint a' reájok tett fa- vagy érczhüvelyt az idő' vasfoga megemészti. Fölemészti ez mindent, még azon kő vagy vas-szobrot is, melyet a' nép' hálája drága emlékének emelend. Egyedül sziveink, a' magyar nemzet' hálás szive leszen olly oszlop, melyet semmi hatalom nem képes fölemészteni vagy semmivé tenni. Nem, az nem lehet halandó, kinek szeretet-teljes szívét egész nemzet', egy sokat küzdött nemzet' siralma kíséri a' sirba. Élni, örökké fog az élni, kinek egész nemzet', egy nagyra törekvő nemzet' szive szolgál emlékoszlopul.

*

Oh! voltak idők, mikor a' Magyarhont külfáboruk, belzavarok (engedjete e' gyásznapon ilyeneknek is helyet) igen, voltak idők, hol e' hazát száz meg száz viszályok szaggaták. Voltak idők, midőn a' rossz szellem kötelességet az indulattal, jogot az önérdekkel, jó ügyet a' gonosszal összevezavart. Voltak idők, melyekben az első-nagyságu csillagok is megfogyatkoztak; melyekben a' leghűbb honfiak a' hűtlenséghez csatlakozva, a' köz árral ragadtattak. És ha kérditek: mi vete véget a' vésznek, mi szünteté meg a' zivatart, mi háritá el a' köz nyomort? Igen röviden azt felelem: egy bölcs intézkedés. Ha a' szabadosság megfékeztetett, ha a' törvények tekintélyöket visszanyerék, ha a' rend és csend városok- és tartományokban visszaállott, ha a' tagok fejökkel szerencsésen kibékültek: ezt, mi magyarok, az érintett intézkedésnek köszönhetjük. Csalódom;

mert Isten az, ki, mikor akarja, gondviselése' kincstárából olly embereket hoz elő, kik mint látható eszközei a' felsőbb hatalomnak arra hivatvák, hogy a' dühöngő viharok' kebléből csendet és békét idézzenek elő, hogy a' veszélyekkel küzdött népek- és nemzeteknek uj életet adjanak, hogy ezek, miután a' sanyaru fenyítést kiállották, ismét egyesüljenek fejedelmeikkel. Röviden szólva: nemzetünkön súlyos átok gyanánt feküdt a' visszavonás, pártoskodás, bizalmatlanság és fölzudulás. A' kormányon ülők gyanuskodtak. Orvos-szerűl a' nemzet' jobbjai azt kívánták: jőne valaki a' királyi sarjadékból, ki megtanulván nyelvünket, szokásainkat, bizonyos korlátok között vezetné ügyeinket, 's kormányozna bennünket. Ferencz, boldogult főherczegünk' nagyatyja mint kormányozó ismerni, szeretni tanulta a' magyart: és ime neje, a' dicső-émlékezetű Mária Theresia dicsőség- és szeretettel országla honunkban. Jöttek mások: Albert, a' fölséges királynő' igen kedvelt veje. Sándor, a' magyar nemzet' gyönyörűsége, kihez országgyűlés után a' legkegyesebb király Leopold így szóla: vedd édes fiam! atyai hálámat, mellyet, mint hogy e' nemzetnek lekötött hitedet hiven megtartottad, 's mivel ugy járál el tisztedben, mint kívántam, 's tenmagad fogadtad, atyád e' hű rendek előtt, kiket ő fiainak tekint, részedre nyilvánít.

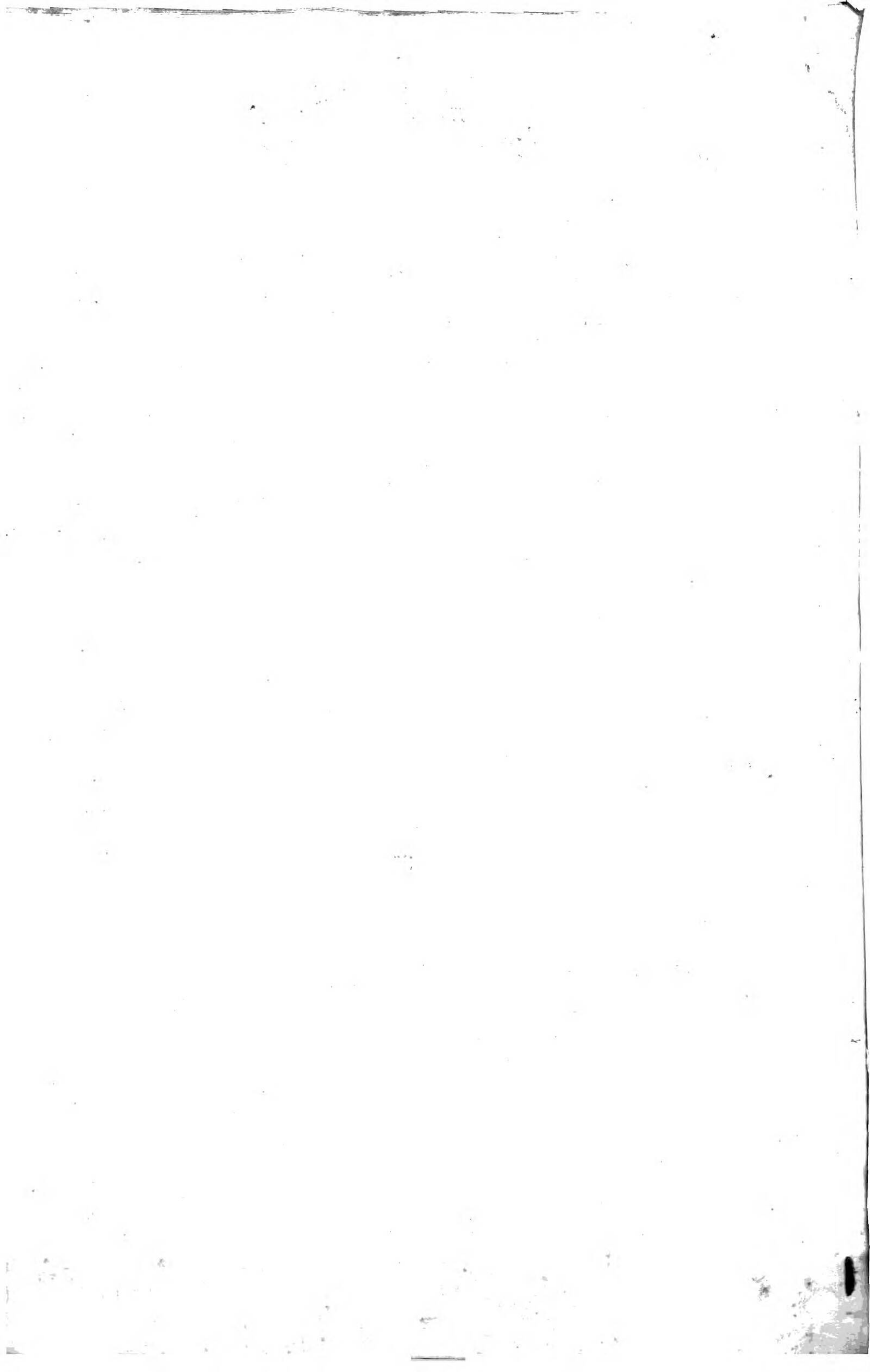
Következett József, kinek gyászünnepét ma üljük, 's kinek első szava a' magyarokhoz így hangzott: Sándor, szeretett testvérem' nyomain akarok járni, hogy annak drága emlékezte ne csak soha meg ne szűnjék, sőt tetteim által még inkább erősödjék. József, a' szó' legnemesebb értelmében ember, nagy-jellemű ember volt. Szavát megtartotta. Mindent, de mindent, mi a' nemzet' diszére 's javára volt, örömmel tett, sőt keresve keresett. Ámde tárgyam' azon pontjáhez jutottam, mellyről ujolag elmondhatom: nem tudom, hol kezdjem 's hol végezzem. Ha a' nemzet hosszú álmából felocsódott; ha a' sokat türt, szenvedett magyar erőhez jutott; ha a' pangásban sinlődött köz ügyek mozgásba jőnek; ha Hunnia' virányain az egek' áldása

mind inkább szembetűnő; ha a' tudományok 's művészetek honunkban fejlenek; ha az anyagi és szellemi kiskorusból lassankint kikelünk; ha a' nemzetek közt nekünk jutott osztályrészt kezünkre vettük; ha honunkat szeretjük, 's pénzünket a' közjóra költjük; ha az emberi nem' haladásába némi befolyással birunk; ha végre magyarnak lenni 's magyarul tudni már most mindenki dicsőségnek tartja: igen, mind ezeket nagy nádorunk' vezérletének köszönjük. Serege a' nagy tetteknek vonul el szemeim előtt: Dunán igen gyorsan a' tengerekre mehetünk, a' Tisza nem sokára szabályosan folydogál, a' Balatont gőzös hasítja, Pest és Buda pár év múlva öszve lesz lánczolva, eddig majdnem járhatlan utainkat vaspályák váltják fel, gazdaszatunk gyarapodik, gyáraink szaporodnak, müiparosaink szorgoskodnak, a' kisdedek-, árvák-, némák- és vakokról gondoskodunk, egyetemünk növekedik, akademiánk tenyészik, törvényeink ujulnak, hitelünk erősödik. Ludoviceánk fölépült, museumunk fejlődik, lesz bethlem-, penitentiary -, polytechnicumunk; lesz nemzet-építette roppant gyűlésházunk. Lesznek O'Connell-, Montalembert-, Lacordaire-ink; lesznek Cuvier-, Rotteck-, Schelling-eink; lesznek nagy emberink, lesz mindenünk.

De hova ragadnak gondolatim? Ugy látszik: szent tisztemről megfeledkezvén, egész világot bejárom. Igen, nagy nádorunk' ötven-évi működése velünk a' világot, minket a' világgal megismertete; azt tette, hogy hazánk, nemzetünk, jólétünk meg van alapítva. Nagy művét utóljára befejezendő; Istennel, kit élte' folytán mindig mélyen leborulva imádott, kibékülendő: a' mellette álló papot felszólítja; és mindazt, mit a' haldokló keresztény tenni szokott, legbuzgóbban végezi. Ezután szemeit álomnak eresztvén, a' jobb életre átszenderült. Így halt meg a' nagy férfi; nem mint sok kislelkű, bűnbánatlan, fásult szívvvel, Isten nélkül. Ha ezt nem teszi; Isten előtt hiuság minden tette. És így mélyen tisztelt főherczegünk, édes atyád' tehetsége - 's erényei - sőt méltóságának is hű örököse!

olly példa áll előtted, melly Isten- és embernél kedvessé teend. Te öröklöd nagyságát, belátását, égi szellemének ritka tulajdonát. Ámde isteni félelem nélkül hova vezetnek mind ezek? valamint ellenben a' religio' isteni malasztja által megszentelve, hova nem mehetnek? Dicső atyád halhatlan Ferenczünkben nem annyira bátyját, mint másod édes atyját szereté, tisztelé; ő ezt nem sok év előtt keserü könyek közt kíséré a' sirhoz. Most te hullatsz sűrű könyeket dicsőült édes atyád' sirja felett. Illy mulandó a' földön minden, az örök életre csak az maradván fen; ha hitét és erényét követed. Főherczegi testvérid is fönséges atyátok' keresztény és szentül végzett életét tartandják mindenkor szemeik előtt: ők szünet nélkül visszaemlékezendek arra, mint a' melly eddig is elméjük - és szivökre csodálandó hatással birt. Olly jeles példa mellett hogyan is lehetett máskint? Igen, halhatlan-érdemü édes atyátok' hitét 's erényét követve, ti is nagyok, halhatlanok lesztek.

Ime int az idő, hogy a' beszéd' folyamát meggátoljuk. Nagy lélek! te visszatértél teremtődhez, kitől eredtél. A' mi gyásznapunk a' te dicsőséged' és diadalod' napja. A' magyar nemzet' áldása és őrangyala kísér a' dicsőség' hervadhatlan koronájára. Egyesülj istenfélő, megdicsőült őseiddel, kik téged mennyekben várnak. Oh! de a' legtisztább lélekre is ragad valami a' föld' alacsony porából; azért Isten' fölszentelt szolgái! járuljatok a' szent oltárhoz, kettőztetvén ima - 's fohásztokat: hogy az egek, nagy munkái' jutalmául, adjanak örök nyugalmat annak, ki itt a' mi bár mulandó, mégis olly kedves, olly kíváncs boldogságunkért annyit fáradozott. Nagy Isten! ki atyai szemmel ügyelsz hű népedre, pótolj ki a' rémitő kárt, mellyet ma siratunk. Elevenítsd meg a' dicsőült' hamvait halhatlanságra született fiában. István a' nagy elhunytak erényeiben úgy, mint a' nemzet' szeretetében örököse, véghetetlen fájdalomunkat te enyhited, a' rajtunk ejtett mély sebet te gyógyítod.

ÖSTERREICHISCHE
NATIONALBIBLIOTHEK

ÖNB

+Z137177407

